

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Framtidens sjukvård och omsorg

Ett internationellt perspektiv

15 november 2022

Medverkande:

Leif Östling

Bettina Kashefi

Mattias Lundbäck

Nils Karlson

Jörgen Nordenström

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Rätt att välja

Utmaningar för svensk sjukvård och lärdomar från andra länder

Våra viktigaste slutsatser

- Vårdens problem orsakas av systemfel som inte kan lösas genom centralisering och ökade offentliga resurser
- Förbättrad tillgänglighet och stärkt primärvård kan åstadkommas genom försäkringslösningar
- Stärk rätten att välja genom ökad valfrihet och fler finansierings-, ägar- och organisationsformer
- Detta ökar incitamenten till lärande och samordning

Rapporter

Rapport nr. 1:

"Myten om centralisering.
Om sjukvården som ett
polycentriskt system."
(Karlson & Lundbäck 2021)

Rapport nr. 2:

"Primärvårdsfokus och
vårdförsäkringar –
lärdomar från Australien"
(Collin, Lundbäck & Karlson
2021).

Rapport nr. 3:

"Nederländernas
sjukvårdssystem"
(Lundbäck 2021)

Rapport nr. 4:

"Schweiz sjukvårdssystem"
(Lundbäck 2021)

Rapport nr. 5:

"Sjukronorsreformen –
reformen som formade
svensk sjukvård" (Lahtinen,
Lundbäck & Karlson 2021)

Rapport nr. 6:

"Sveriges sjukvårdssystem"
(Lundbäck 2022)

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Vårdens utmaningar

- Bristande tillgänglighet, långa köer och dåligt fungerande vårdkedjor
- Trendmässigt ökande kostnader
- Vårdskuld skapad av Covid-19

”

*Varje månad väntar 183 000
personer på operation eller
annan vårdinsats. (SKR 2022)*

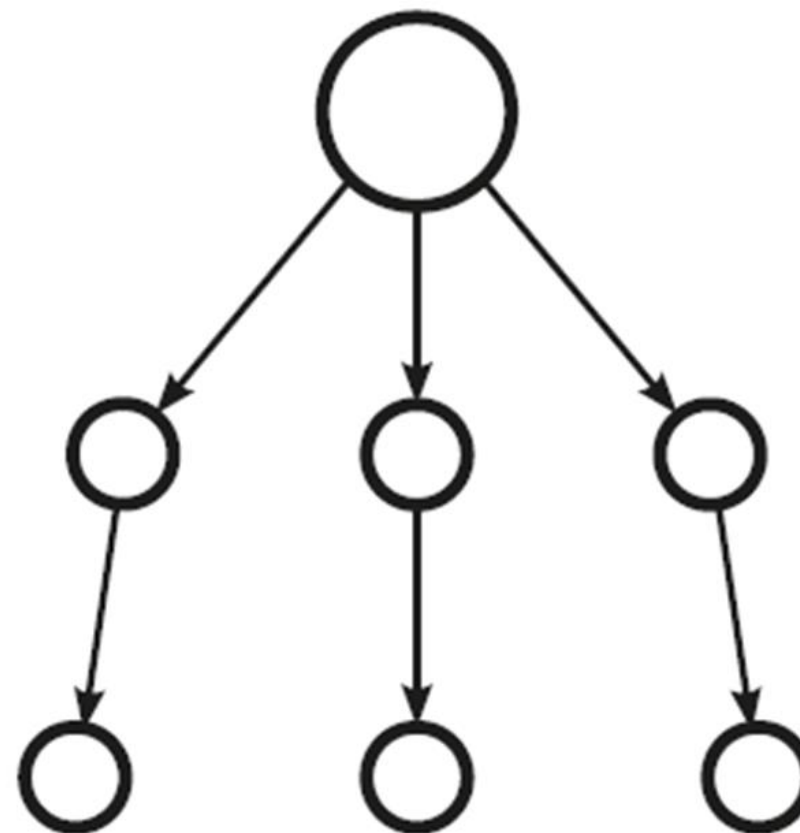
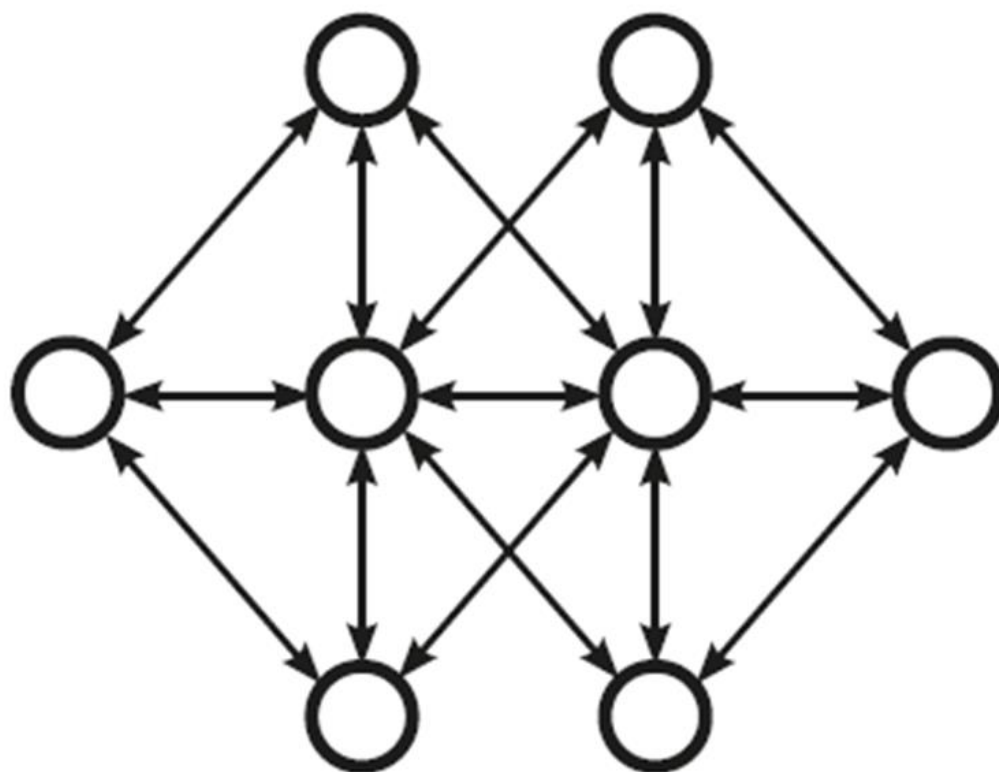

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Polycentriskt vs. monocentriskt system

(Ostrom)

Polycentrisk finansiering

Land	Obligatoriska försäkringar	Skattefinansiering	Frivilliga försäkringar	Egenavgifter	Totalt
Australien	1,1	65,2	15,7	18,0	100,0
Nederländerna	81,5	0,0	7,6	10,9	100,0
Sverige	0,0	84,8	1,1	14,1	100,0
Schweiz	35,2	30,1	7,9	26,8	100,0

Källa: OECD 2019

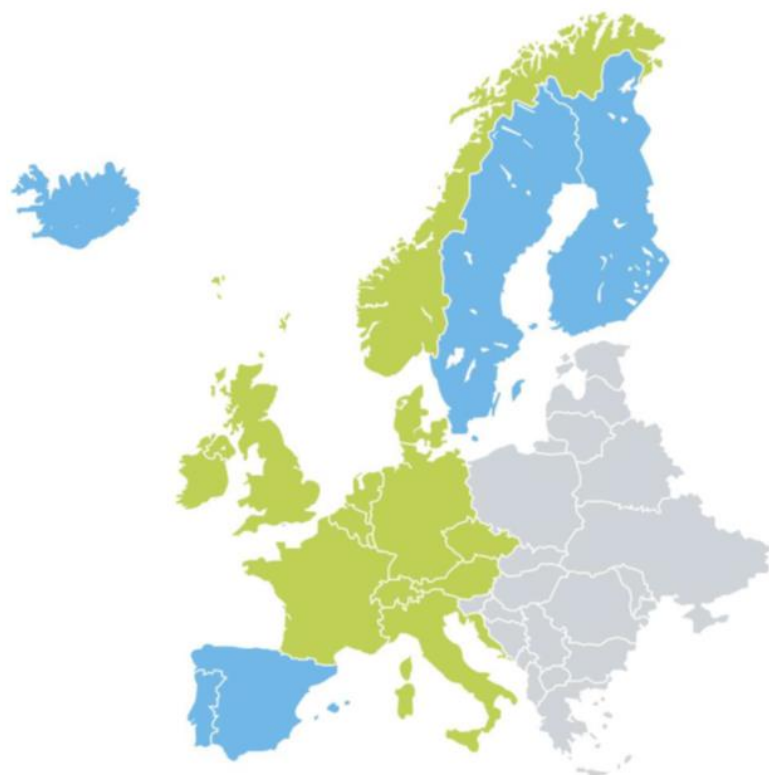

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Vårdens utförande

Ägarform i primärvården i Europa

Källa: Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (2017)

Ägarform akutsjukhus i OECD

Land	Offentliga	Privata icke-vinstdrivande	Privata vinstdrivande
Australien	70	14	16
Belgien	34	66	0
Danmark	97	3	1
Finland	89	0	11
Frankrike	66	9	25
Grekland	69	3	28
Irland	88	0	12
Island	100	0	0
Italien	82	17	2
Japan	26	74	0
Kanada	100	0	0
Korea	10	65	25
Luxemburg	68	29	3
Mexiko	65	0	35
Nederländerna	0	100	0
Norge	99	1	0
Nya Zeeland	81	10	10
Polen	95	0	5
Portugal	86	7	8
Schweiz	83	5	13
Slovakien	60	0	40
Spanien	74	17	9
Storbritannien	96	4	0
Sverige	98	0	2
Tjeckien	91	0	9
Turkiet	90	0	11
Tyskland	49	36	15
Österrike	73	19	9

Källa: Paris med flera (2010).

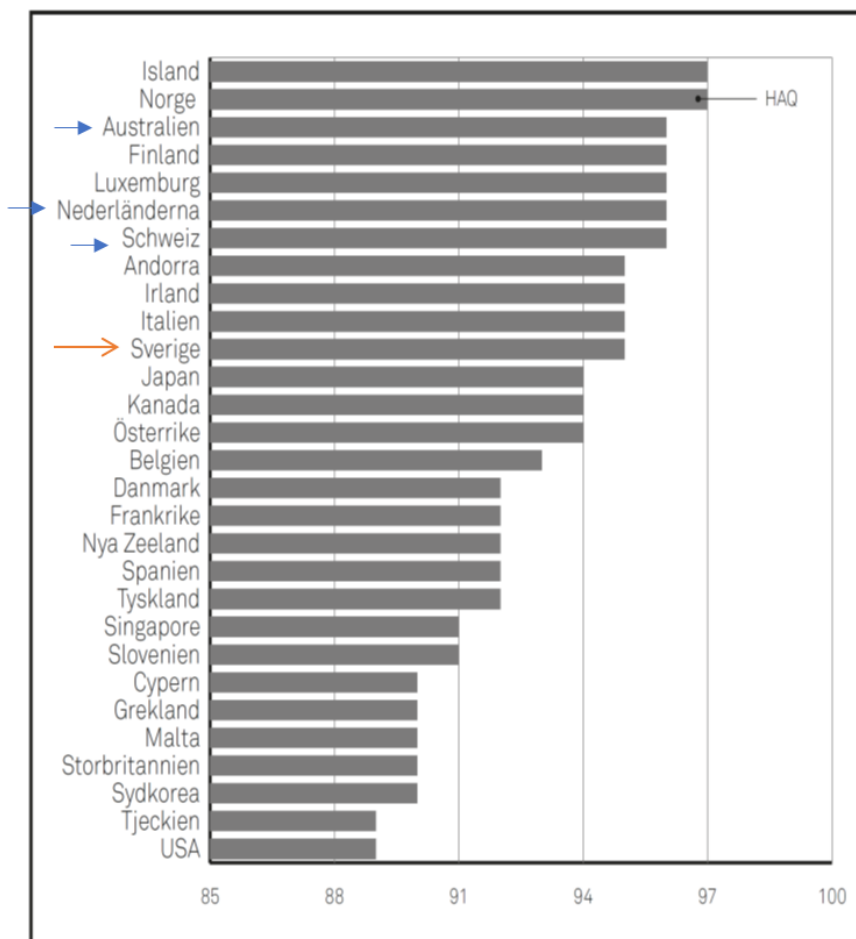

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Indexjämförelse

HAQ Index 2016

Commonwealth Fund Index 2017

Land	CWF rankning	Vård-process	Till-gänglig-het	Admini-strativ-effekti-vitet	Jäm-likhet	Hälso-vårds-utfall
Storbritannien	1	1	3	3	1	10
Australien	2	2	4	1	7	1
Nederländerna	3	4	1	9	2	6
Nya Zeeland	4	3	7	2	8	7
Norge	4	10	5	4	5	3
Sverige	6	11	6	5	3	2
Schweiz	6	7	8	8	4	4
Tyskland	8	8	2	6	6	8
Kanada	9	6	10	6	9	9
Frankrike	10	9	9	11	10	5
USA	11	5	11	10	11	11

EHCI 2018

Land	Poäng (max 1000)
Schweiz	893
Nederländerna	883
Norge	857
Danmark	855
Belgien	849
Finland	839
Luxemburg	809
Sverige	800
Österrike	799
Island	797
Frankrike	796
Tyskland	785
Portugal	754
Tjeckien	731
Estland	729
Storbritannien	728
Slovakien	722
Serbien	699
Spanien	698
Italien	687

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Statistisk analys väntetider

Försäkringar (34 länder)

- Tydligt samband:

Vårdens tillgänglighet och servicenivå ökar med andel obligatoriska försäkringar.

- Högre andel sjukvårdsutgifter samvarierar med högre kvalitet
- Ingen signifikant effekt av privata försäkringar – varken negativ eller positiv

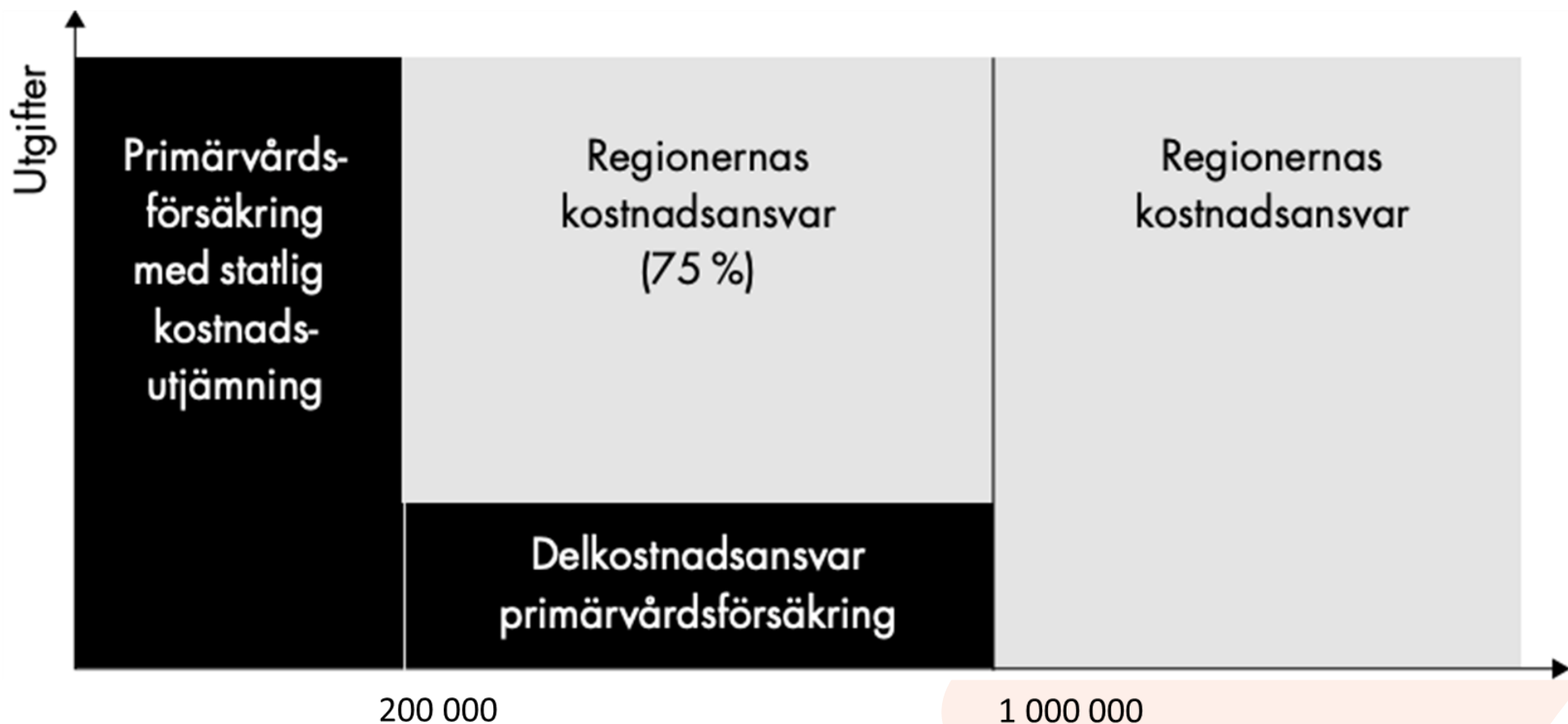

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Vägen framåt

En obligatorisk primärvårdförsäkring

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Vägen framåt

Med patienten i fokus

- Förslaget skapar incitament till ett ökat patientfokus, bättre tillgänglighet, ökad effektivitet, tydligare helhetsansvar och en kontinuerlig utveckling av svensk sjukvård.
- Ytterligare resurser kan enkelt tillföras vården och omsorgen genom frivilliga skattesubventionerade försäkringar som i Australien

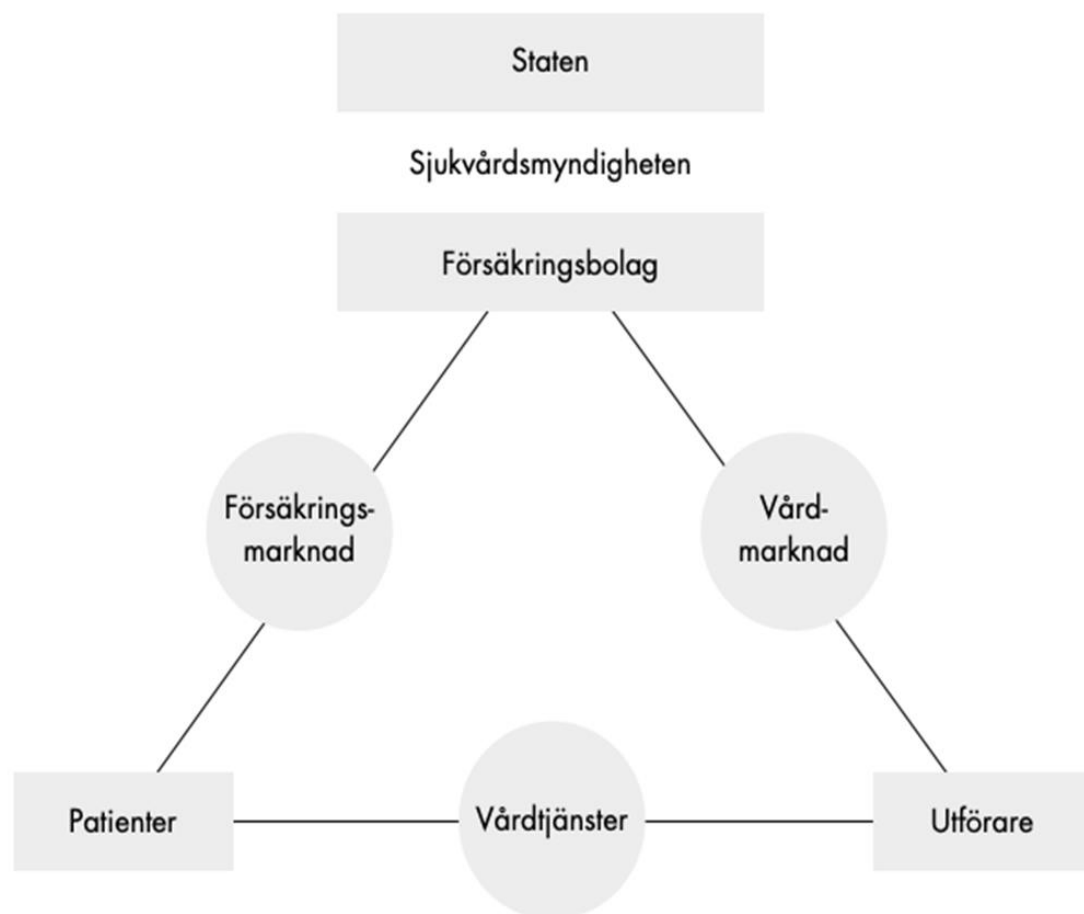

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Nederländerna

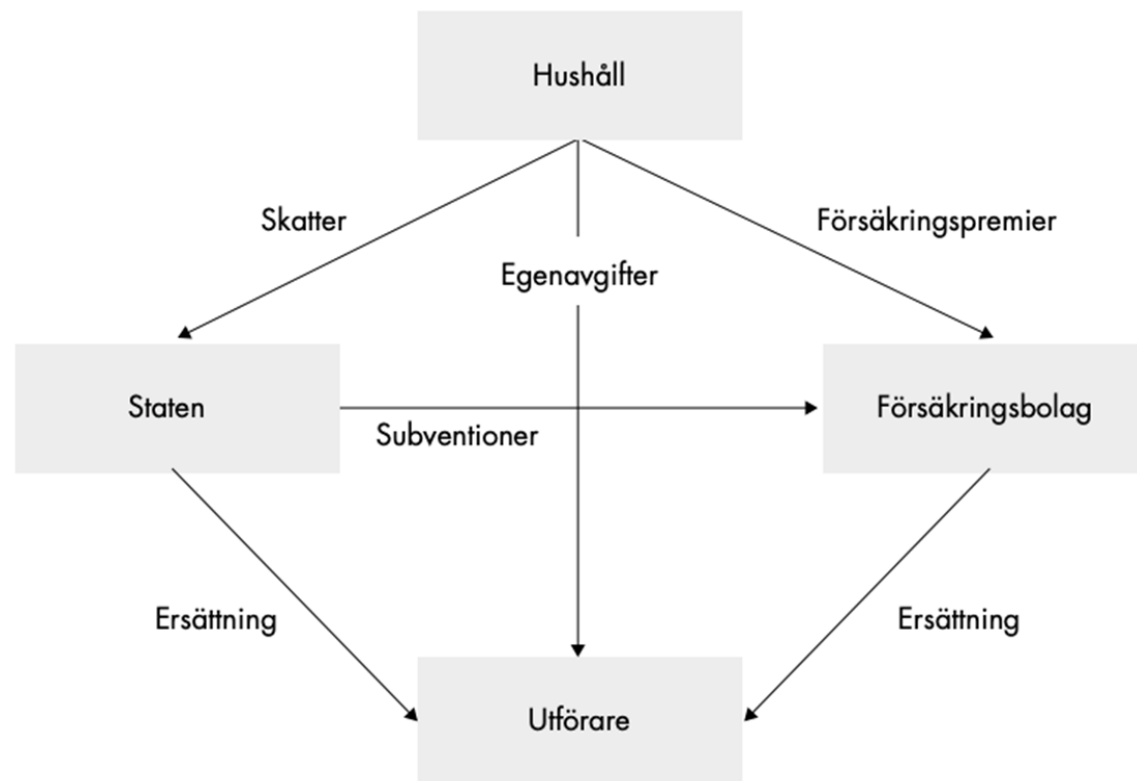
- Val av sjukvårdsförsäkring och självrisknivå
- Val av husläkare
- Val av vårdform och utförare inom äldreomsorg
- Val i den nationella politiska processen och politiska val i kommunen och regionen

Australien

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

- Val av sjukvårdsförsäkring och självrisknivå
- Val av vårdgivare och läkare
- Valet av i vilken delstat eller kommun man bosätter sig
- Politiska val på nationell, delstats- och kommunal nivå

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

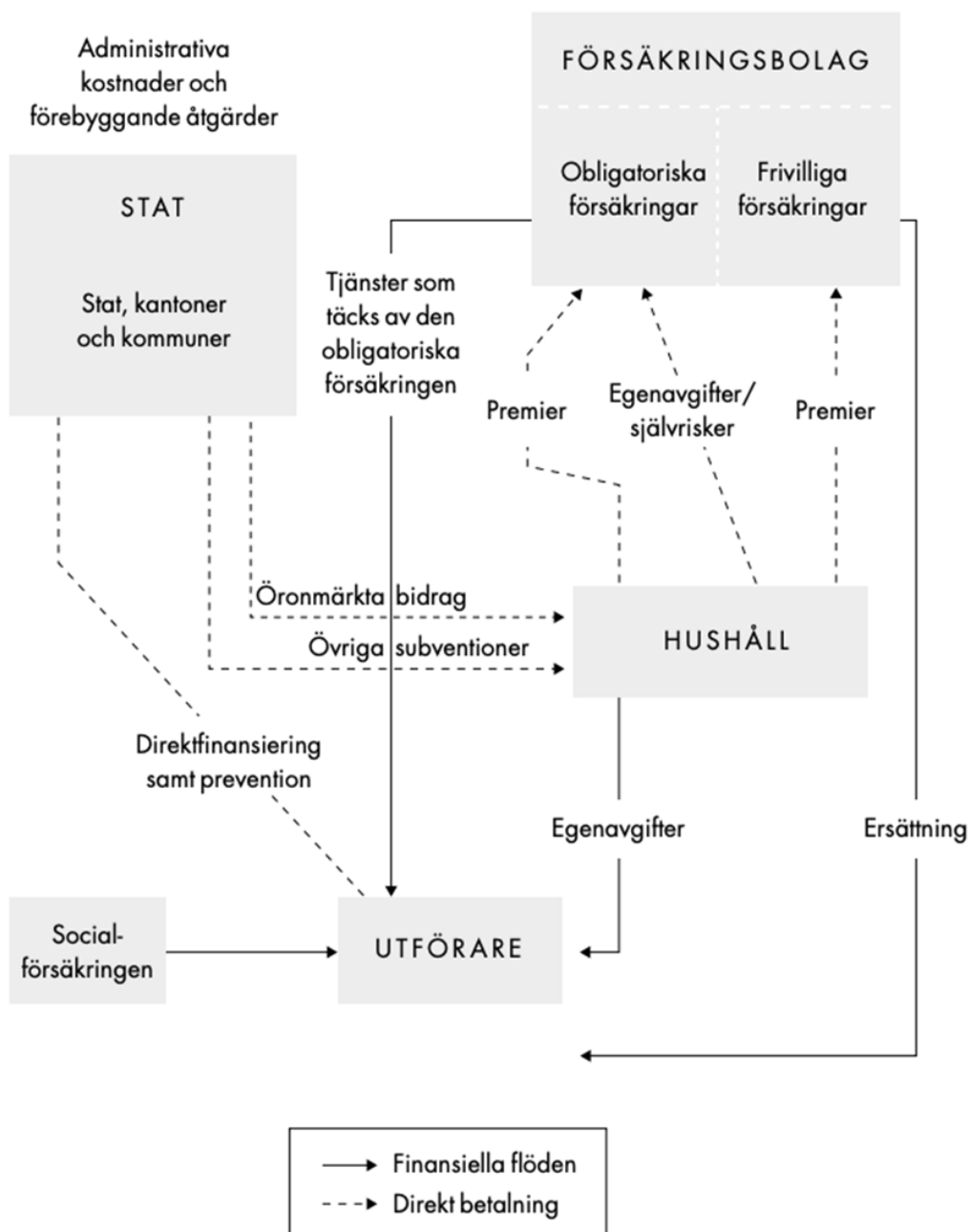
Incitament för att teckna privata sjukförsäkringar

Incitament	Baseras på
Skattesubvention vid försäkringsinnehav	Inkomst
Premiepåslag om >30 år vid första försäkringstillfället	Ålder
Skattetillägg utan försäkringsinnehav	Inkomst
Sverige	0,0

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Schweiz

- Val av primärvårds-leverantör
- Val av sjukvårdsförsäkring och självrisknivå
- Val av HMO eller tele-medicin
- Val av vilken kanton man bosätter sig i
- Val i den nationella politiska processen och politiska val i kommunen och kantonen.

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Fördelningen 2013

Olika lika typer av sjukhus och ägarformer i Schweiz

	Offentliga	Privata icke- vinstdrivande	Privata vinst- drivande	Totalt
Akutsjukhus	34	27	52	113
Nivå 1 (universitetssjukhus)	4	1	0	5
Nivå 2	15	4	15	34
Nivå 3 (större sjukhus)	6	4	8	18
Nivå 4	5	6	18	29
Nivå 5 (mindre sjukhus)	4	12	11	27
Specialistsjukhus	27	45	108	180
Psykiatri (nivå 1)	15	0	6	21
Psykiatri (nivå 2)	3	15	13	31
Rehabilitering	5	10	28	43
Kirurgi	0	3	31	34
Gynekologi/neonatalvård	0	2	18	20
Barnsjukhus	1	2	0	3
Äldrevård	3	2	1	6
Andra specialiteter	0	11	11	22
Totalt	61	72	160	293

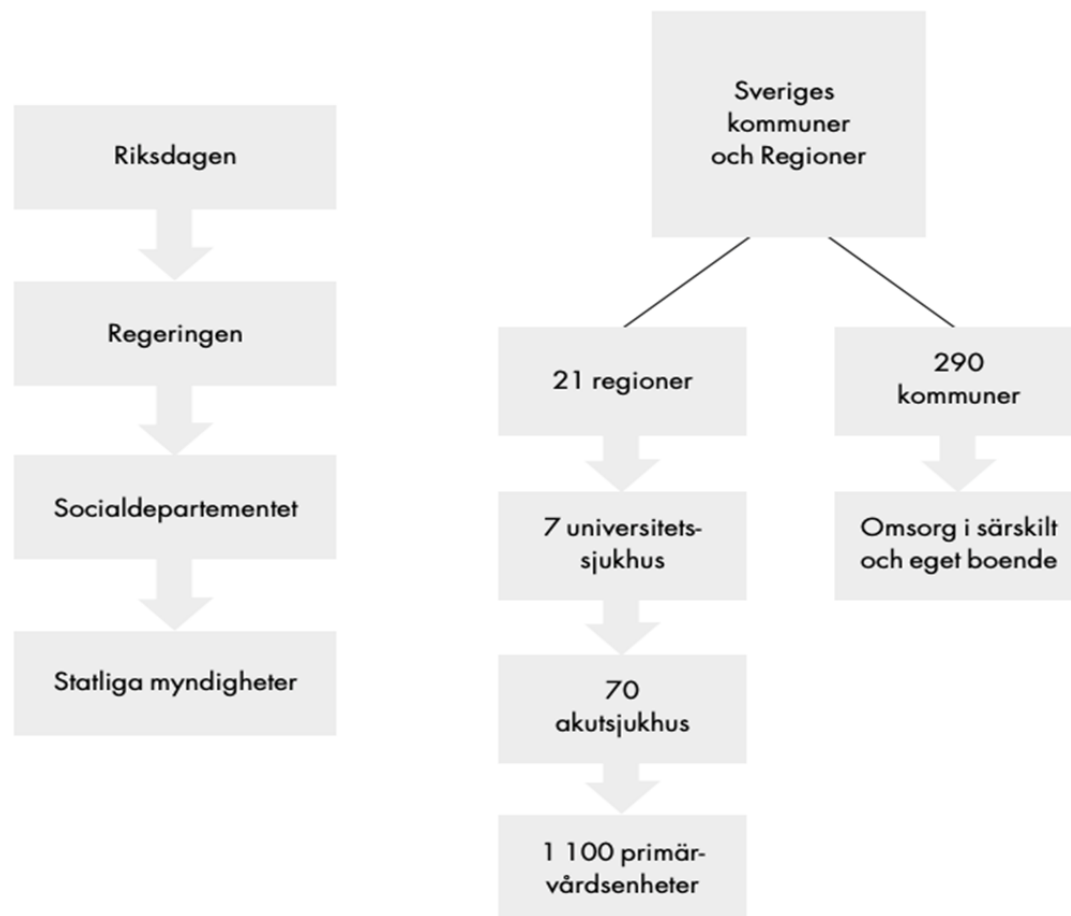
Källa: Kauer (2015)

Sverige

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

- Val i den nationella politiska processen och politiska val i kommunen och regionen
- Val av vilken region och kommun man bosätter sig i
- Val av vårdgivare – vårdcentral, specialistvård eller äldreomsorg